SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 205. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 27, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЖОВТНЯ 1992. Ч. 205. РІК XCIX.

Верховна Рада відбула закрите засідання

Київ (УНІАР). — У Спілці Письменників України відбулася пресова конференція лідера Народного Руху України В'ячеслава Чорновола, присвячена питанням, які розглядалися на закритому засіданні Верховної Ради України. Головна увага була приділена питанню про удосконалення праці як самої Верховної Ради, так і її апарату. Гостро скритикували народні депутати діяльність представників Президента на місцях.

Бурхливу дискусію під час закритого засідання викликав проєкт постанови Верховної Ради України, внесений депутатською фракцією НРУ про вибори до місцевих представницьких органів влади та референдум про надзвичайні вибори ВР України. У проєкті, між іншим, передбачалось:

„Враховуючи докорінні зміни, які відбулися в суспільстві, вимоги ряду політичних партій і рухів, трудових колективів про обрання нових представницьких органів влади, які відображали існуючу політичну структуру суспільства і які були б здатними ефективно здійснювати реформи в Україні, Верховна Рада постановляє: Постійним комісіям ВР України з питань законодавства і законности та в питаннях діяльности рад народних депутатів до 1-го грудня ц.р. розробити і внести на розгляд ВР проєкт закону України про вибори до місцевих представницьких органів влади, а також голів виконавчої влади у селах, селищах і містах, проєкт закону про вибори народних депутатів України та відповідні зміни до конституції та чинного законодавства". Під час цих виборів у проєкті передбачалося проведення референдуму про надзвичайні вибори ВР України.

Однак більшість присутніх на закритому засіданні народних депутатів проголосували проти прийняття цього проєкту.

ДИТЯЧА МАСКАРАДА В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н. Й. — Тут у неділю, 1-го листопада, СУМ Йонкерсу влаштовує дитячу маскараду, яка відбудеться в домі СУМ, 301 Палісайд авеню. Маскарада відбуватиметься від год. 3-ої до 6-ої вечора. В програмі — казка „Кирило Кожум'яка", гри, забави, несподіванки. Діятиме буфет.

КОНЦЕРТ Д. ГОРДИНСЬКОЇ-КАРАНОВИЧ

Савт Орандж, Н.Дж. — Тут у неділю, 1-го листопада, в серії „Піяністи Ню Джерзі", яку презентує Департамент мистецтва та музики Сітон Голл університету, відбудеться сольовий концерт Дарії Гординської-Каранович. В програмі — твори Баха, Беґтовена, Шопена, Барвінського та Ревуцького. Початок о год. 3-ій дня.

Журналісти протестують

Київ (УНІАР). — Члени Національного Пресклюбу звернулися до громадськости та органів державної влади з приводу інцидентів, що сталися 13-го жовтня 1992 року тут біля Верховної Ради і були безпосередньо пов'язані з працею журналістичного корпусу. Фотокореспонденти та телеоператори неодноразово зазнали фізичного насильства з боку працівників поліції та невідомих осіб у цивільному. Серед журналістів були не лише українські, але й закордонні громадяни.

Не зважаючи на акредитаційні картки, працівники поліції затримали під час праці оператора телевізійної компанії Сі-Ен-Ен Олексія Степуру. За свідченням останнього, його кілька разів побили і ображали, як на вулиці, так і у Печерському районному відділі поліції міста Києва. В наслідок інциденту було пошкоджено відеоапаратуру, що належить телевізійній компанії Сі-Ен-Ен.

У заяві пресклюбу стверджується, що „це не поодинокі факти порушеня прав людини, зокрема права на свободу слова та інформації, які мали місце останнім часом в Україні. На нашу думку, такі дії ставлять під сумнів ті демократичні засади, на яких будується Українська держава".

Заяву підписали представники газет „Голос України" „Молодь України", „Республіка", „Слово", „Українa Молода", „Кієвскіє Вєдомості", „Пост-Поступ", „Українське Слово", „Незавісімость", „Народна Армія", та журналів: „Журналіст України", „Політика", „Єва", „Ранок", а також представники Української Телевізійно-Радійової Компанії, Укрінформу, Рух - Прес, УНІАР, Спілки Журналістів України і більшости закордонних видань, які акредитовані в Києві.

ЗУСТРІЧ З ВЛАДИКОЮ П. ВАСИЛИКОМ

Ню Йорк. — Місцевий Відділ Українського Патріярхального Товариства влаштовує зустріч з Владикою Павлом Василиком з Івано-Франківського, який поділиться думками про працю підпільної УКЦеркви в минулому і сьогодні та про УКЦ. Зустріч відбудеться у вівторок, 27-го жовтня, о год. 6:30 вечора в домі НТШ 63 Четверта авеню між 9-ою і 10-ою вул. в Ню Йорку.

Д-Р О. БІЛАНЮК В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім.Шевченка в Ню Йорку запрошує на доповідь професора фізики Свартмор коледжу в Пенсильванії, іноземного члена Академії Наук України Олекси Біланюка на тему „Наука в Україні: підсумки спостережень". Доповідь відбудеться в суботу, 31-го жовтня, о год. 5-ій вечора в домі НТШ, 63 Четверта авеню в Ню Йорку, між 9-ою і 10-ою вулицями.

ЗСА перервали торговельні угоди з Економічною спільнотою

Брюссель, Бельгія. — Рішення ЗСА перервати переговори з Економічною спільнотою (ЕС) про угоду щодо тарифів і торгівлі дуже розчарувало представників Спільного ринку. Багато членів ЕС дотримуються різних становищ щодо майбутніх угод. Наприклад, Франція вважає, що серйозне обговорення подібного договору може розпочатися лише за кілька місяців, після президентських виборів у ЗСА, бо розходження між Вашінґтоном і Спільним ринком щодо допомоги фармерам і митних тарифів ще надто великі.

Німеччина, однак, вважає, що існуючі протиріччя не дають Вашінґтонові підстав перервати переговори. Великобританія, яка головує в цьому році в Европейській спільноті і зацікавлена у швидкому досягненні угоди, вважає, що безвихідь у взаємовідносинах між Старим і Новим світом можна перебороти.

Представники Департаменту торгівлі ЗСА заявили, що переговори, які мають на меті встановлення нового порядку на світових ринках, провалилися. Це повідомлення спростував представник Спільного ринку Ніко Веґнер, який заявив на пресовій конференції у Брюсселі, що американські представники ще не залишили Брюссель. Він відмовився підтвердит провал переговорів. На думку Н. Веґнера, переговори продовжуються, хоч є багато невирішених протиріч.

Адміністрація ЗСА мала надію, що успішне завершення шестирічних переговорів про тарифи і торгівлю допоможе президентові Дж. Бушеві у передвиборчій кампанії.

Міністер економіки Німеччини Юрґен Моельман заявив, що „Німеччина знімає з себе всяку відповідальність за провал переговорів. Ми не бачимо причин для перерви і для відмови підписати угоду".

Деякі економісти вважають, що успішне закінчення переговорів змогло б зупинити рецесію, яка охопила світову економіку.

40-ЛІТТЯ КРЕДИТІВКИ

Філядельфія. — Дирекція Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч", 1729 Коттман авеню у Філядельфії, повідомляє, що у суботу, 31-го жовтня, кооператива відзначатиме 40-ліття свого існування. Бенкет з цієї нагоди відбудеться у приміщенні УОКЦентру. О год. 6-ій вечора — коктейл, о 7-ій — ювілейна вечеря та мистецька програма, в якій візьмуть участь співаки з України Оксана Кровицька, Ярослав Гнатюк та піяніст Володимир Винницький. Вступ на бенкет — 20 дол. від особи. Замовляти столики слід до 23-го жовтня. Квитки можна придбати у всіх бюрах кредитівки особисто, або телефонуючи на число (215) 725-4430.

КЛІНТОН ВТРАЧАЄ ПІДТРИМКУ ВИБОРЦІВ В КОРИСТЬ БУША

Ню Йорк. — Аґентство Ассошіейтед Пресс й інші засоби масової інформації повідомили, очевидно на підставі переведених опитів численними інститутами, видавництвами й поодинокими газетами, що губернатор Арканзо Билл Клінтон втрачає підтримку в користь президента Джорджа Буша, кандидата Республіканської партії на перевибір і в деяких випадках між ними залишилася вже дуже маленька різниця, п'ять, або дещо більше пунктів. Третій кандидат Росс Перо продовжує далі за допомогою телевізії вести неґативну у відношенні до Республіканської партії кампанію. Він взагалі виступає проти естаблішменту, намагається внести у кінцеву виборчу кампанію елементи замішання, атакує особисто Дж. Буша за його нібито нездібність розв'язати основні питання економіки та збалянсувати урядовий бюджет.

Згідно з інформаціями газети „Вашінґтон Пост", Билл Клінтон випереджає Буша на вісім пунктів; журнал „Тайм" дає Клінтонові 7 пунктів більше, а „Ню Йорк Таймс" тільки п'ять пунктів.

Співробітники і стратеги виборчої кампанії Клінтона кажуть, що їхній кандидат має малу і нестабільну перевагу, але вони вважають, що опитів, які говорять про п'ять пунктів, не можна брати серйозно. Джеймс Карвилл, головний стратег виборчої кампанії Клінтона сказав в інтерв'ю з кореспондентом газети „Ню Йорк Таймс", що він, мовляв, ніколи не опрокидував результатів опитів, але маючи фактичні дані про симпатії до його кандидата і підтримку його великою масою виборців, йому тяжко повірити, що двох головних кандидатів розділяє тільки п'ять пунктів. Він додав, що виборча кампанія триватиме до дня виборів, хоч вже сьогодні спостерігачі натякають на перевагу Клінтона, який нібито вже здобув 261 виборних електорів.

Тексаський більйонер Росс Перо веде також неперебірчиву антиреспубліканську кампанію, видумує якісь історії про пляновані очорнення, без однісінького доказу правдивости сказаного. Не зважаючи на неповажність його виборчої кампанії і його плятформи, Перо перейшов межу 17 пунктів у порівнянні з двома іншими кандидатами і його популярність зростає. Політичні коментатори однак абсолютно виключають можливість, що Перо може догнати, не кажучи вже „перегнати" демократичного і республіканського кандидатів, не зважаючи на те, що він вже витратив своїх власних 45 чи більше міл. долярів на виборчу кампанію, переважно на телевізійні реклями.

Президент Дж. Буш продовжує свою кампанію в різних частинах ЗСА і рівночасно збільшує свою популярність серед виборців, які думають не тільки про матеріяльні користі, більші вельферські чеки чи чужі фонди для фінансування штучних нереальних програм, але в першу чергу думають про престиж надпотуги, лідера вільного світу, стабілізатора миру, — як кажуть близькі приятелі Буша і його провідні члени виборчої кампанії.

Залишилося небагато часу. Ще тільки один тиждень до вирішальної хвилини, а тоді американський народ, громадяни З'єднаних Стейтів Америки скажуть своє слово, від якого не буде відклику, але яке може основно змінити Америку, — кажуть аналітики.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ДЕКІЛЬКОХ місяців кровавих боїв у Боснії урядові війська, що підлягають президентові Алії Ізеґбеґовічу, контролюють лише пару міст і незначну територію на заході республіки. До 70 відсотків Боснії перебуває під контролею сербів, решта території — в руках хорватів. Тяжкого удару завдав боснійському урядові новий курс хорватів, котрі до недавнього часу були спільниками боснійців, а тепер намагаються домовитися з хорватами про переділ Босії. Англомовна газета „Теґран Таймс", яка виходить у столиці Ірану, у зв'язку з цим, пише, що всупереч ембарґо ООН серби діставали зброю, тому мусулманський світ повинен був надати воєнну допомогу боснійцям. Газета повідомила, що Іран виділить для Боснії 700,000 барилок нафти і забере на лікування велику кількість боснійських ранених.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ АВСТРІЙСЬКОЇ газети „Штандарт" Вацлав Гавел, який три місяці тому зрезиґнував з посту президента Чехо-Словаччини у зв'язку з близьким поділом федерації на дві самостійні держави, заявив, що висуне свою кандидатуру на президента Чехії. Він висловив упевненість, що має для перемоги всі шанси.

ІНСПЕКТОРИ ООН У БАГДАДІ в ці дні оглядають цукроварню і тунелі міських комунікацій, де можуть бути сховані матеріяли для виготовлення зброї масового винищення. Іракські власті стверджують, що ядерних програм вже не існує, однак західні розвідки мають щодо цього протилежну думку. Праця експертів є дуже ускладнена: їх вдень і вночі пильнують аґенти іракської служби безпеки, не дозволяючи місцевим мешканцям підходити до спеціялістів ООН. Групу очолює представник Росії Нікіта Смідовіч. Це вже 45-та візита міжнародних експертів до Іраку.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ Їцак Рабін заявив про свою можливу резиґнацію у зв'язку з незгодами між членами очолюваної ним урядової коаліції — бльоком Мерец і релігійною партією ШАС. Вони є спільниками партії Авода, яку представляють у Кнессеті 44 депутати. Це найчисленніша парляментарна фракція, однак абсолютної більшости вона не має, оскільки у Кнессеті 120 місць. Конфлікт полягає в тому, що ШАС вимагає відходу Шуляміт Альоні з посту міністра освіти і культури, звинувачуючи її у „зневажанні цінностей юдаїзму". Зі свого боку, лівий бльок відмовляється „йти на повідку в клерикалів". Спроби сторін досягнути компромісу не дають позитивних вислідів. Отже, якщо Рабін зрезиґнує, в Ізраїлі можливі довчасні парляментарні вибори.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВСЕ більший опір опозиції, російський президент Борис Єльцин заявив, що не має наміру розлучатися з автором пляну економічних реформ Єґором Ґайдаром і той буде й надалі виконувати обов'язки прем'єр-міністра. Тим часом виглядає дуже ймовірним, що 1-го грудня парлямент позбавить Єльцина даних йому в 1991 році повноважень призначати міністрів і видавати декрети без схвалення російських законодавців. У своєму виступі Єльцин критично відгукнувся про парлямент, який, на думку президента, „скочується вправо". Водночас Єльцин підкреслив, що не схильний драматизувати ситуацію і певен, що його уряд втримається на своєму місці.

ПРИВІТАННЯ, РЕЗОЛЮЦІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

ПРИЙНЯТІ НА ЗВИЧАЙНИХ НАРАДАХ НА СОЮЗІВЦІ У ДНЯХ 18-го ДО 22-ГО ТРАВНЯ 1991 РОКУ

Ми, члени Головного Уряду, обрані в 1990 році 32-ою Звичайною Конвенцією Українського Народного Союзу в Балтиморі, зібрані на других звичайних річних нарадах на Союзівці, засилаємо наш братський привіт українському народові і вітаємо його у відновленій державі та бажаємо йому успіхів в утверджені цієї державности та її розбудови на внутрішньому і зовнішньому відтинках.

Ми радіємо відновленням Української Греко-Католицької Церкви в Україні і переїздом на рідні землі Патріярха і Кардинала Мирослава Любачівського, а також Української Автокефальної Православної Церкви, зокрема завершенням УАПЦ патріярхатом, на чолі з першим її Патріярхом Мстиславом.

Ми рівнож вітаємо вірних і провідників євангельсько-баптистських згромаджень в Україні і в діяспорі, зокрема тих, які в останньому році причалили до берегів нашої прибраної батьківщини і вступають в члени нашої організації.

Головний Уряд УНСоюзу вітає Світовий Конґрес Вільних Українців, нашу світову громадську надбудову, наші міжкрайові і крайові централі, їхні проводи та членство, наші харитативні, наукові, молодечі, жіночі та інші установи та закликає своїх членів включитись в їхні акції для добра нашої громади і українського народу

Павло Дорожинський, голова,
Василь Дідюк, Андрій Кейбіда, Зенон Снилик.

ПРОТОКОЛ КОМІСІЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

д-р Нестор Олесницький — голова, д-р Василь Лучків — заступник голови і український секретар; Евген Іванців — заступник голови і англомовний секретар; члени; Степан Гавриш, Рома Гадзевич, Анна Гарас, мгр Іван Геврик, д-р Богдан Гнатюк, ред. Василь Дідюк, Павло Дорожинський, Володимир Ліщинецький, Текля Мороз, д-р Ярослав Падох, Аня Дидик-Петренко, Тарас Шмаґала Володимир Корчинський, Уляна Дячук, Володимир Сохан.

Комісія відбула свої наради 20-го травня. Після вичерпаних дискусій прийнято резолюції:

1. Щоби до 30 днів створити фундацію The Ukrainian National Foundation, Inc., яка отримає статус неприбуткової, та затруднити директора керівника, який мав би здобувати фонди із неукраїнських джерел. Це має бути повночасова праця.
2. Залишити існуючий Фонд Відродження України так як він є при УНСоюзі, щоби членство дальше складало свої дивіденди до цього фонду.
3. Екзекутива УНСоюзу має переносити до фундації в міру потреби і правних можливостей фонди, щоби уможливити фундації ріст і розвиток.
4. Завдання і мету фундації залишаємо до вирішення екзекутиві і дирекції фундації.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ МОЛОДІ

1. Продовжувати давати моральну і матеріяльну допомогу молоді, студентам і організаціям молодих професіоналістів у їхній праці: у науковій, культурній спортовій і братській ділянках. Для цього вживати Союзівку та користуватися „Свободою" і „Українським Тижневиком".
2. Комісія підготовить списки (адресар) американців і канадців українського роду віком від 25—45 років, передасть їх Головній Канцелярії УНСоюзу і опрацює програму для поширення тиражу „Українського Тижневика" з метою збільшити зацікавлення УНСоюзом.
3. Влаштувати на Союзівці Братський Вікенд, який допоміг би зацікавити УНСоюзом молодь у віці від 25 — 45 років життя.
4. Випрацювати програму для повних стипендій на час чотирьох років для студентів журналістики з вимогою, щоб стипендисти після закінчення студій працювали для УНСоюзу щонайменше продовж двох років.
5. По змозі давати фінансову допомогу студентам з України, які навчаються в Північній Америці.
6. Комісія підтримує всі крайові та місцеві спортові програми, які мають на меті зацікавити молодь працею УНСоюзу.
7. Комісія висловлює свою готовість допомагати молоді незалежної України в усіх її починах, бажаннях і стремліннях.

Алік Худолій, Аня Дидик-Петренко, Рома Гадзевич, Володимир Корчинський.

РЕЗОЛЮЦІЇ ДЛЯ КАНАДСЬКИХ СПРАВ

1. Комісія підтримує заходи Екзекутиви про впровадження нових плянів забезпечення тільки для Канади.
2. Пропонує злучити малі відділи для більш ефективної праці.
3. Підшукувати організаторів для відділів і округ.
4. Закликати секретарів, щоб підшукували своїх заступників по відділах.
5. Старатися відбувати секретарсько-організаційні курси по округах.
6. Заохочувати членство відділів і округ підготовлятись до відзначення 100-річчя УНСоюзу.
7. Заохочувати союзові відділи висилати історичні і архівні матеріяли до Головної Канцелярії.

Іван Геврик, Василь Дідюк, Текля Мороз, Павло Дорожинський, з уряду Уляна Дячук.

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ офіційно повідомив, що Уряд ЗСА отримав від в'єтнамського уряду в Ганою дозвіл на перегляд усіх воєнних архівів. Згідно з повідомленням, Департамент вже розпочав заходи в цій справі, а зокрема створення комісії спеціялістів до якої входитимуть цивільні і військові особи. Ген. Джан Вессі, який очолював групу дослідників до цього часу, зустрічався у Вашінґтоні з президентом Джорджем Бушем і виконуючим обов'язки державного секретаря Лоренсом Іґлберґером, але Державний департамент відмовився подати кореспондентам усі подробиці про цю справул. Президент і Дж. Вессі опублікують незабаром заяву, яка буде першим кроком на шляху до встановлення дипломатичних зв'язків з Ганоєм.

КУБИНСЬКИЙ ДИКТАТОР Фідель Кастро заявив недавно кореспондентам, що совєтські атомові ракети, які були розміщені на острові 30 років тому на наказ тодішнього генерального секретаря ЦК КПСС Нікіти Хрущова, мали бути використані проти З'єднаних Стейтів Америки, зокрема американських військ, якщо б вони наважились на інвазію чи інтервенцію ЗСА на Кубу. В інтерв'ю з американським кореспондентом телестанції Ен-Бі-Сі, яке передавалось згаданою станцією в п'ятницю, 23-го жовтня, Кастро підкреслив, що обидві надпотуги, ЗСА і СССР, „були дуже близькі" до ядерного зудару в жовтні 1962 року. Тепер це вже історія, заявив Кастро кореспондентові, „і я ніколи не був прихильником розміщення атомової совєтської зброї на острові, бо це все могло закінчитися великою катастрофою", — заявив Кастро, який боявся, що ЗСА знищать не тільки Кубу, але „розпутають" нову третю світову війну.

У ВАШІНҐТОНІ ЗАТУРБОВАНІ стриманням процесу відтягнення з Прибалтики російських військ, нібито з економічних причин і з причин браку помешкань, а насправді за те, що усі три прибалтійські країни ввели в себе дискримінуючі інші національностеві групи закони. Після усамостійнення Литви, Латвії і Естонії там перебувало 130,000 колишнього совєтського війська, команду над яким перебрали росіяни. 40 відсотків Москва вже вивела з реґіону Прибалтики, — кажуть представники Державного департаменту ЗСА, — а решта мала бути відтягнена до половини наступного року. Відцепрезидент Російської федерації „афганський" генерал Александер Руцкой погрозив Прибалтиці економічними санкціями, якщо ті три маленькі країни дискремітуватимуь росіян. Руцких і їм подібних не бракує в теперішньому уряді президента Боріса Єльцина, — пише газета „Вашінґтон Таймс" і суґерує, щоб ЗСА й інші демократичні країни ближче приглянулись до російського тиску на новопосталі країни, колишні республіки СССР.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Капіталізм у комуністичному Китаї

У минулому тижні відбувся в Пекіні конґрес Комуністичної партії Китаю, який прийняв далекосяжні постанови, що їхню дійсну вартість годі покищо збагнути. Створено семичленну Постійну комісію, яка матиме найвищу владу, бо належать туди генеральний секретар партії, прем'єр і найбільш впливові достойники. Поруч із ними існує 12 рядових членів Політбюра. За твердженням пекінського кореспондента „Ню Йорк Таймсу", число з 20-го жовтня ц. р., справжнім режисером особистих змін та інспіратором радикальної економічної реформи був 88-літній Денґ, який не займає уже ніякого партійно-державного становища, але має вирішальний вплив на хід подій. Фізично уже немічний — користується допомогою своєї доньки, яка властиво є „сірою еміненцією" у китайській імперії.

Цією радикальною економічною реформою є рішення перейти на систему вільного ринку, одного з найповажніших атрибутів демократичного капіталізму. Але ця реформа ні трішки не заторкає системи політичної диктатури. Між семи членами Постійної комісії є й головні винуватці переведеної три роки тому на центральній площі Пекіну масакри танками демонструючих студентів і робітників. Це не вперше, що лідери комуністичних країн відхилилися від марксизму у ділянці економіки. Перший Ленін увів епоху НЕП — нової економічної політики — яка ставилася ліберально супроти приватної власности. Цей експеримент провалився, бо у Центральному комітеті і Політбюрі тодішньої Компартії СССР більшість уважала НЕП за зраду марксизму.

Комуніст Броз-Тіто зискав собі популярність у заснованій ним Федерації Юґославії, бо він не завів був такої колективізації сільського господарства, як її заведено в СССР, зокрема насильно, з варварським пляновим виголодженням України, як це зробив Лазар Каґанович у 1930 роках. Навіть Фідель Кастро на Кубі наслідував частинно НЕП і завдяки цьому зберігався при владі, користуючися при тому постійною підтримкою Москви. Присадибні господарства, які, бувало, постачали більше харчів, як удержавлене хліборобство, були теж відхилом від строгого закону Карла Маркса: повного контролю уряду з монополем Комуністичної партії — над усією продукцією і всім розподілом дібр.

Англійський історик Арнольд Тойнбі передбачав поверх півсторіччя тому, що „комунізм і демократія зійдуться на половині дороги". Ця теорія знайшла відгук у різних економістів, які вірили в еволюцію утопійного марксизму та водночас вказували на „модний" в демократичному світі соціялізм, що, мовляв, доведе до компромісу між отими соціяльно-економічними й ідеологічними системами. Критики не вірили і не вірять у реальну вартість отих теорій, вказуючи на таку взаємосуперечність демократії комунізму, як є вона між вогнем і водою.

Максистська система державної контролі і розподілу над усією продукцією і всіма джерелами прибутку — це експеримент, який доводить до збіднення багатих країн, до економічної руїни. Це зазнали на собі всі комуністичні країни Східньої і Центральної Европи і по нинішній день вони борсаються, щоб перейти на вільний ринок — коштом безробіття, інфляції, ліквідації різних варстатів праці, бо це така невідхильна хресна дорога. Економічна криза в колишньому Совєтському Союзі і її наслідки в усамостійнених країнах продиктували китайським володарям спробу зберегти себе при владі демократизацією економіки із збереженням однопартійної диктатури в політиці. Очевидно, це тільки експеримент. Довгий допис із Пекіну „Ню Йорк Таймсі" кінчається розумним висновком, що тамошні комуністичні диктатори — провабляться, бо чи вони хочуть-не хочуть, — демократична і диктаторська дворейкова система не втримається. Хід подій у Китаї виправдує політику Джорджа Буша, колишнього першого амбасадора ЗСА у Китаї, який не хотів санкціями довести Китай до його ізоляції та заповідав, що мусить прийти до еволюційної зміни по лінії прав людини. Цікавий це буде процес, коли прийде до провалу комунізму у Китаї. І як вказують на це події, що поступово підмулюють Комуністичну систему в Китаї, до цього колись скорше чи пізніше прийде.

Святослав Караванський

ХТО ВІДПОВІСТЬ ПЕРЕД ІСТОРІЄЮ

I

У святкових випусках газет, присвячених першій річниці незалежности, висловлювано багато слушних і розумних думок щодо дальшої долі України. У цій мозаїці мені найбільше заімпонував погляд, згаданий зовсім побіжно: „Важливо не покласти в основу хибні засади". Так, це дуже важливо.

Гляньмо ж, як декларують основоположні засади, деякі державні акти та як їх застосовує державна практика.

Українці: нація чи меншина

Почну з проєкту Конституції України. Конституція — це документ, який має бути дороговказом на століття вперед. І от, згідно з Проєктом конституції України, українську націю виключено з числа суб'єктів права. У Проєкті конституції суб'єктом і творцем державности України виступає народ України. Термін народ України запроваджено в колишньому СССР, як альтернативу до терміну український народ або нарід, з метою узурпувати національні права автохтона України, позбавити етнічних українців права бути головним чинником державотворення України. Виходило, що українці — лише складова частина народу України, тобто одна з національних меншостей. На ділі ж, національні меншини, які живуть в Україні й користуються всіма громадянськими правами, є частиною українського народу. А Проєкт конституції, замість декларувати цей факт, прирівнює український народ до сущих в Україні національних меншин.

Візьмім ЗСА. У ЗСА живе багато етнічних груп, навіть різних рас. І всі вони належать до американського народу. І це тоді, коли Америка — країна емігрантів, країна без чіткого національного обличчя. Україна ж — держава українців, що надає національним меншинам усі належні їм права, і цим інкорпорує їх до українського народу, якому й належить безперечне право декларувати державність України.

Проєкт же конституції України, вживаючи імперську термінологію, ділить єдиний український нарід на кілька частин, торуючи шлях для майбутньої федералізації — тобто розчленування — України. Нема у Проєкті і статті про державну мову України. Це все дає підстави гадати, що певним силам в Україні хочеться ірляндизувати Україну, зробити її державою з накинутою впродовж віків імперською культурою. Проєкт конституції України трактує ядро українського народу — етнічних українців — як найбільшу національну меншину. У цьому підході закладено міну сповільненої дії, що її легко можна обернути проти українського народу.

Право на відродження

У Проєкті конституції жодним словом не згадано, що відродження української держави — це заразом і відродження українського народу, його національних прав, його культури й мови, переслідуваної, зневажуваної і дискримінованої протягом століть. Не років, не десятиліть, а століть. Зацитую листа, надрукованого в „Літературній Україні" (з 16-го липня ц. р.): „Працюю й живу в м. Донецькому. Чому я в себе, на своїй рідній землі не маю права віддати свою дитину навчатися українською мовою? Чому росіяни, які майже 80 відс. займають урядові посади на українській землі, переслідують і нишком забороняють українські написи, українську мову? Я благаю, я звертаюсь до всіх: чи ви всі сліпі й глухі, чи чуєте ви, що ми українці, що росіяни в Донецькому все роблять для того, щоб ніде не було нічого українського. Це такий шовінізм і націоналізм, якого ще зроду в жодній країні не було! Я хочу, щоб моя дитина вчилася своєю українською мовою, а не чужою. Лідія Гончарова".

І таке діється у самостійній, незалежній Українській державі! Варто взяти до рук сучасну пресу, і таких фактів — хоч гать гати! У Чугуївському районі Харківської области, де 70 відс. населення — українці, районна газета й радіо російськомовні. У Сумах театр — російськомовний, театр юного глядача — теж. Офіційна мова місцевого начальства — російська. Очевидно, укладачів конституції ці факти мало турбували, бо якби турбували, вони записали б до конституції право денаціоналізованих громадян України на національне відродження. Такого права не записано до конституцій інших народів, бо вони не зазнали тієї пекельної, варварської, канібальської, я б сказав, русифікації, якої зазнали народи Росії. І тому конституцію України не можна списати з конституцій Заходу, а слід виходити із специфіки історії українського народу. Отож, треба було записати до Конституції України право громадян на національне відродження.

Закінчення буде.

Богдан Винар

ПРО „ЕНЦИКЛОПЕДІЮ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ" ТА ЩЕ ДЕЩО

I

Уже від декількох років існують живі контакти між науковцями України та діяспори, відбуваються спільні конференції, обмін думок тощо. Наприклад, два роки тому Наукова бібліотека ім. Стефаника у Львові влаштувала однотижневу конференцію, на якій було досить багато людей з діяспори. Обговорювано різні проблеми пов'язані з бібліотечною справою, бібліографією, довідковими виданнями тощо. Був плян у Львові видати матеріяли цієї конференції, але покищо нічого з того не вийшло. Директором бібліотеки стала нова людина і, мабуть, ці справи призабуто. А шкода. Бо подібних конференцій вже було досить багато, багато часу витрачається на різні більш і менш реалістичні плянування, а вислідки нерідко таки мінорні.

У Львові обговорювано приватно і офіційно преважливу справу видання нової енциклопедії України, подібні спроби відбувалися і пізніше включно з різними поїздками і покищо ще і далі — розмови і плянування. Отож варто на сторінках преси пригадати декілька справ, поділитись думками з вже зробленого і може навіть відкрити деяку дискусію. Спершу про речі всім добре відомі.

Як відомо, в Україні вийшла двома виданнями „Українська радянська енциклопедія", друге видання також і російською мовою. Вийшов не так давно і енциклопедичний словник, а в початках 1970 років ряд предметних енциклопедій з історії України, сільського господарства, народного господарства України та кібернетики. Ці видання давали і дають багато фактичного матеріялу, на превеликий жаль, багато „фактів" ідеологічно спрепарованих, пропускається невигідні совєтському режимові події, люди і т. д. Ці речі всім добре відомі і про совєтські фальшивки і перекручення говориться тепер і на Україні, говориться навіть дуже багато. Впадаємо навіть, як сказав Славко Дашкевич, у якийсь нездоровий трафарет, шукаючи за „білими плямами" часто перефарбовуємо нашу історію у якийсь псевдонаціоналістичний кшталт, що з науковими дослідами не має нічого спільного.

Дамо ще другий приклад з діяспори. Заходами св. п. проф. Володимира Кубійовича появилася „Енциклопедія українознавства" у 10-ох томах, ще раніше появилось англомовне видання у двох томах (поширена редакція тритомника закінченого ще в часі поселення українських емігрантів у Німеччині) і в підготові є також англомовна редакція десятитомної енциклопедії. Справами тими займається проф. Данило Струк в Торонто і вже появилось два томи англомовного варіянту. Як відомо, виготовлення цього величезного енциклопедичного проєкту зайняло проф. Кубійовичеві понад 30 років часу, кількість активних співробітників постійно скорочувалась. Старші науковці вимирали, не завжди їх відхід можна було заступити молодшими силами. У зв'язку з неможливістю будь-яких контактів з тоді ще совєтською Україною — „Енциклопедія українознавства" має багато недоліків і вони всім добре зрозумілі. Незважаючи на це, наша енциклопедія — це мабуть таки найважливіше досягнення і проф. Кубійович вмів з'єднати до того важливого діла найкращі наукові сили діяспори.

Виринає питання, що далі? Спершу, подамо ще один приклад може менше відомих справ, які безпосередньо відносяться до видавничої політики в Україні чи може точніше, саме говоритимемо про довідкові видання сучасного періоду. Видань таких не появляється багато, є відомі труднощі з папером, певні труднощі у наладнаній праці колишньої Академії Наук УССР тощо. Як відомо деякі діючі інститути у рамках АН ще не „перебудувались" і далі грішать старшобратством та іншими відомими речами, що так процвітали в Україні впродовж совєтської окупації. Складна економічна ситуація ніяк не сприяє зростові наукової роботи, багато поважних науковців, зокрема з технічних ділянок, далі перебувають у Москві чи Петербурзі, частина їх виїжджає за кордон. Усе ж таки в Україні появляється досить багато видань, в тому і довідкової літератури. На сторінках преси часто писали про русифікаційні процеси на Україні і, як знаємо, ці процеси, в деяких частинах території, продовжуються і далі. Для підтвердження цієї думки не варто навіть аналізувати каталоги різних українських видавництв включно з галицьким видавництвом „Каменяр", а скажемо коротко про маловідоме за кордонами України видання „Літопис книг".

Продовження буде.

Р. К.
Київ

„Українська культура в діяспорі"

Така тематична виставка відкрилася в Києві, в Державному Музеї Літератури України, що розташований в колишній колеґії Галана в центрі міста. Вона складається з трьох частин — унікальної особистої колекції доктора філологічних наук, провідного наукового співробітника Інституту літератури ім. Шевченка, письменника Федора Погребенника, що становить основну книжкову частину експозиції (16 великих вітрин), з книжкових фондів Музею та інших джерел, а також мистецьких творів, які люб'язно запропонував на виставку Український Державний Художній Музей.

Зокрема в тій частині виставки, що побудована на колекції Ф. Погребенника, читачі мають змогу побачити зразки української еміґраційної преси: ювілейне число газети „Свобода" за 1904 рік, віденські українські та німецькомовні видання („Українські новини", „Український кореспондентський листок", „Свобода", „Буковина" та інші за 1914—18 роки, зразки енциклопедичних видань, виданих у діяспорі, реґіональні збірники, присвячені окремим краям, містам України, рідкісні видання клясики 20—30-их років (варшавські, віденські, берлінські та інші).

Велику частину колекції складають твори українських письменників діяспори, які подані в абетковому порядку (чимало з них з автографами авторів): Віра Вовк, Докія Гуменна, Діма, Ірина Дибко, Галина Журба, Олександер Зозуля, Ігор Качуровський, Марта Калитовська, Іван Керницький, Юрій Кленовий (Юрій Стефаник), Ірена Книш, Любов Коленська, Роман Колісник, Іван Кошелівець, Богдан Кравців, Михайло Ломацький, Галя Мазуренко, Євген Маланюк, Лариса Мурович, Микола Матіїв-Мельник, Марія Остромира, Ліда Палій, Софія Парфанович, Б. Полянич (Григорій Лужницький), Улас Самчук, Яр Славутич, Євген Слонівський, Марта Тарнавська, Остап Тарнавський, Василь Тирса (Панас феденко), Олена Теліга, Наталя Лівицька-Холодна, Марія Цуканова, Олександра Черненко, Катерина Штуль, Микола Щербак та інші.

Окремою вітриною представлені зібрані Ф. Погребенником автографи письменників діяспори: Адама Гнідя, Докії Гуменної, Наталі Лівицької-Холодної, Марини Приходько, Галі Мазуренко та інших.

Ця виставка, як і інші колекції, дають широке уявлення про розвиток культури українців діяспори, зокрема літератури, засвідчують широке зацікавлення нею в Україні. Як нам відомо, Ф. Погребенник завершив написання праці „Гіркий полин чужини" (про творчість українських письменників діяспори), а тепер працює над укладанням енциклопедичного словника мистців, що належать до Об'єднання „Слово". Цю важливу і конче потрібну працю він виконував в порузумінні і при підтримці голови Об'єднання Українських Письменників „Слово" — на жаль, недавно померлого — поета і критика Остапа Тарнавського та його дружини поетеси і бібліографа Марти Тарнавської. Плянується, що праця буде опублікована Україні і стане добрим довідково-енциклопедичним виданням про українських письменників діяспори.

На відкритті виставки виступали діячі культури як з України, так і з діяспори. Відбувся концерт, на якому звучали пісні на слова Оксани Лятуринської, вірші Євгена Маланюка, Бориса Олександрова та інших. Кілька пісень виконав і Ф. Погребенник.

* * *

На Україні готується до друку

Книжка пошукових нарисів-досліджень „Ой у лузі червона калина", в основі якої праця Ф. Погребенника - „Наша дума, наша пісня" („Музична Україна", 1991). Вона охоплює п'ятдесят цікавих за змістом і художньою формою документальних оповідей про історію виникнення і побутування поетично-пісенних скарбів України: пісень історичних з часу Козаччини („Пісня про Байду", „Ой на горі та й женці жнуть", „Ой горе тій чайці", „Гей не дивуйтесь, добрії люди" та ін.), пісень-гімнів („Ще не вмерла Україна", „Не пора, не пора, не пора!", „Боже великий, єдиний", „Гей за морем, за широким", „Гей там на горі Січ іде" та ін.), революційно-патріотичних („Ми гайдамаки!", „Чом, чом, чом, земле моя", „За Україну" та ін.), стрілецьких (Чуєш, брате мій", „Ой у лузі червона калина...", „Стрілецький марш" („В горах грім гуде"), „Їхав стрілець на війноньку", „Ой ви стрільці січовії" та ін.), ліричних на слова Т. Шевченка („Реве та стогне Дніпр широкий"), Л. Глібова („Журба"), С. Воробкевича (Заграй ми, цигане старий"), „Без тебе, Олесю" на слова Олени Пчілки, „Чари ночі" на слова О. Олеся та інші. Окремий розділ займають нариси-дослідження про пісні карпатського терену („Ой

(Закінчення на стор. 4)

Стефанія Олійник-Бернадин

СПОМИНИ ПРО СЛУГУ БОЖОГО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

I

Як одна із цих численних сиріток, якими так побатьківськи опікувався Великий Митрополит Андрей Шептицький, хочу теж докинути жмінку споминів і висловити подяку Великому Митрополитові за його золоте серце.

Село Ліщин, Бібрецького повіту, Львівського воєвідства, це невелике село, нічим особливо незамітне, пересічне галицьке село з рівними полями, широкими лугами, малим потоком і гарною річкою, що перепливала біля села. Усю увагу звертала на себе чудова дерев'яна церковця з широкими банями і в цьому стилі — дзвіниця на широкім горбочку і густі дерева, немов хоронили церковцю від пошкодження. Церковця — невелика, гарно розмальована і чисто втримана притягала до себе побожних людей, які навколішки пересувались перед святими образами, немов домагаючись вислухання їхніх молитов. Мешканці Ліщина були дуже працьовиті, віддані Церкві люди, які дуже цінили і поважали свого пароха і його родину, чим дуже затіснювали працю при церкві. До Ліщина належало ще дві невеликі парафії: Калинівка і Орішківці. Село Ліщин мало свою народну школу з директором і двома вчительками. Школу відвідували польські інспектори.

У той час директором школи був мій дідусь, Стефан Квасінський, який в молодому віці втратив свою дружину в нещасливому випадку, залишаючи двоє доростаючих дітей. Син після закінчення школи виїхав у Бразилію, а моя мати, закінчивши польський семінар, допомагала батькові вчителювати. В сусідньому селі, Грусятичах, була і численна родина Олійників: п'ять братів. Один загинув під час війни, один залишився на господарці, два вчилися у Львові, а мій батько закінчив теологію, познайомився з моєю мамою і, за благословенням батьків, одружилися. І мій батько став парохом Ліщина; та щастя тривало дуже коротко, бо сповідаючи жінку у Великий Четвер, батько заразився тифом і в другий день Великодніх Свят батька ховали. Після щасливих літ, залишивши дружину з трьома маленькими дітьми (Марія — п'ять літ, я — два роки і брат Осип — один місяць). Бідна вдова повернулася знову до свого батька вчителювати враз із пані Ортинською, а мій дідуньо пішов на пенсію, щоб доглядати дітей. Великий святець Митрополит зразу прохав мою маму приїхати до нього, щоб довідатись про її нелегке життя. Великий Митрополит підшукав для неї сироту, здібну інструкторку, яка мала виховувати дітей та приготовляти до школи. Хатню роботу виконувала старша жінка.

Коли ми вже підростали, мати щодня, після закінчення шкільних занять, брала нас на проходи і дуже багато оповідала нам про Великого Митрополита Андрея, справжнього батька українських сиріт. Ми пильно вислухували її оповідань і лише чекали на стрічу з Великим Митрополитом. В міжчасі помер наш дідуньо, який нам дуже багато допомагав і вчив нас релігії, молитви, причому наш братчик трохи пустував, за що дідуньо казав йому клячати на гречці, та братчик завжди перепрошував дідуня, якого ми всі дуже любили. По смерті діда мати цілком віддалася учительській праці, залишаючи всю відповідальність інструкторці, яка була круглою сиротою і нас усіх дуже любила і дуже дбайливо приготовляла нас до школи. І врешті прийшов час, коли ми мали стрінути Великого Митрополита, до чого дуже дбайливо приготовляла нас мати. Мабуть, ніколи не затреться у моїй пам'яті чудова маєстатична постать оцього правдивого святця, яким ласкавим поглядом, батьківським усміхом вітав нас у себе. Нервові наші побоювання закінчились, коли Митрополит познайомився з нами окремо, пригортав нас до свого серця, цілував і втирав сиртські сльози.

Скільки благородного серця і батьківської теплоти він дав нам під час першої зустрічі. Як легко плила наша розмова з великим святцем. Скільки ніжности, тепла, батьківської дбайливости і порад дав нам Митрополит, тому що ми батька ніколи не знали. Завжди цікавився нашою долею. Після закінчення народної школи у Ліщині, нас дбайливо підготувала інструкторка. Відтак мати післала нас до Ходорова до польської школи для опанування польської мови, а потім ми у Львові зі сестрою пішли до семінарії на вул. Потоцького, де Митрополит платив за нас школу, а мати підшукала для нас маленьке мешкання при вул. Церковній на Богданівці.

Мати залишилась ще з братом у Ліщині учителювати, щоб дістати пенсію, а до нас прийняла дуже добру побожну жінку, яка нами опікувалася. Сестра в тому часі, коли батько помер, перейшла тиф, який дуже послабив її умовий розвій і я мусів у семінарії приготовляти за неї всі задачі і відповіді, що мені дуже докучило, і, як тільки оснувалась 1932 року IV кляса гуманістичного типу на вул. Длуґоша, я з ніким не радилася і пішла зголоситися до іспиту, який мені пішов дуже добре, бо цей матеріял ми брали на першому році семінара. Проф. Матвіїв Мельник із задачі на вільну тему звільнив мене від усного іспиту, то саме було з польської мови з Антоніною Струтинською, і я щаслива повернулася до Ліщина. Мати поїхала зі мною до Митрополита, якому я все розказувала і перепросила та тут знову батьківське серце Митрополита зрозуміло мене і великий святець примістив мене в гімназії, а сестру примістив у фаховій школі на Длуґоша.

Закінчення буде.

UKRAINIAN AMERICANS FOR CLINTON/GORE

A NATION-WIDE COMMITTEE TO ELECT THE PRESIDENT & VICE-PRESIDENT

FIRST AND FOREMOST — We appeal to all Americans of Ukrainian descent to

VOTE on TUESDAY, NOVEMBER 3, 1992

OUR VOTES WILL BE FOR

BILL CLINTON
For President

AL GORE
For Vice President

BECAUSE NOW IS THE

TIME FOR A CHANGE

America needs BILL CLINTON and AL GORE to guide our Country back to PROSPERITY and EQUAL OPPORTUNITY for every man, woman, and child today and in the future. We urge all to vote the straight DEMOCRATIC PARTY line in their home Districts. THE DEMOCRATIC PARTY, is and has been — The Party of the People — ALL THE PEOPLE

THE CHAMPION OF ETHNIC AMERICANS

Gov. Bill Clinton and Al Gore personify the above axioms. The Governor, in a major speech in Milwaukee, October 1, 1992, praised Ukrainian Americans, stating that "You helped keep RUKH alive in Ukraine", and on October 17, 1992, he acclaimed that "IF YOU STAND WITH ME... I'LL WORK WITH YOU TO MAKE SURE THAT UKRAINE TAKES ITS RIGHTFUL PLACE IN THE WORLD COMMUNITY AS A STRONG, INDEPENDENT AND PROSPEROUS DEMOCRACY".

Let's stand with BILL CLINTON and AL GORE on TUESDAY, NOVEMEBER 3, 1992.

NATIONAL OFFICERS

Julian E. Kulas, Esq., Charman — Orest T. Dubno, Vice-Chairman

NATIONAL HONORARY OFFICERS

Mary Beck — Joseph Lesawyer — Joseph Charyna — Michael Matiash

STATE CHAIRS AND VICE-CHAIRS

ARIZONA
Lidia Dydyk

CALIFORNIA
Roman Lapica, Esq.
Bohdan Futala

COLORADO
E. E. Petriwsky, M.D.

CONNECTICUT
John Teluk
John Muzyka

DELAWARE
Mark Murowany

FLORIDA
Walter Scott
Walter Bacad

ILLINOIS
Myron Kulas
John Pawlyk

INDIANA
Alexander Lysohir, Esq.

MAINE
George Dycio, M.D.

MARYLAND
Taras Charchalis

MASSACHUSETTS
Myron Boluch, Esq.
Walter Lupan, Esq.

MICHIGAN
Stephen Wichar
Myroslaw Pryma

MINNESOTA
Peter Kmit

NEBRASKA
Michael Worobetz

NEW JERSEY
Alexander Blahitka
Marc G. Datzkiwsky

NEW YORK
Peter Melnyk
Roxolana K. Lozynskyj

OHIO
Walter Bubna, Esq.
Paul Dzugan

PENNSYLVANIA
Edward A. Zetick, Esq.
Stephen Lysohir

RHODE ISLAND
Dmytro Sarachman

TEXAS
Michael Danyluk

VIRGINIA
Natalie Sluzar

WEST VIRGINIA
Peter Kohut

Ad Pd. by Ukrainian Americans for CLINTON/GORE

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики домів.

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хворіб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням

Адреса у Мангеттені
ROCKEFELLER CENTER
630. 5th Ave., Room 1803
New York, N.Y. 10020

Адреса у Квінсі
105-37 64th Avenue
Forest Hills, N.Y. 11375
(718) 459-0111

Д-р Юліян Рабій

САМБІРСЬКА БОГОРОДИЦЯ
МОНОГРАФІЯ
Стор. 81, ціна $5.00.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

ЗНОВУ В ЗСА!
Фолкльорний театр Остапа Стахіва м. Львів

„МАШЕРУЮТЬ ВЖЕ ПОВСТАНЦІ"

ВЕЛИКА ТЕАТРАЛІЗОВАНА ПРОГРАМА З ПІСЕНЬ УПА

Неділя, 1-го листопада, год. 5-та по пол.
ROCHESTER, N.Y. — St. Joseph Catholic Church, 940 Ridge Rd. East

Вівторок, 3-го листопада, год. 7-ма веч.
ASTORIA, N.Y. — Holy Cross Ukrainian Catholic Church, 3015 West 3rd St.

Середа, 4-го листопада, год. 7:30 веч.
SOYUZIVKA — Kerhonkson, N.Y.

Четвер, 5-го листопада, год. 7:30 веч.
NEWARK, N.J. — St. John's Ukrainian Catholic Church Hall, 719 Sandford Ave.

П'ятниця, 6-го листопада, 6:30 веч.
CHESTER, Pa. — Holy Ghost Ukrainian Catholic Church School

Неділя, 8-го листопада, год. 2:30 по пол.
NEW YORK, N.Y. — Ukrainian National Home, 140-142 Second Ave.

Вівторок, 17-го листопада, год. 7:30 веч.
PASSAIC, N.J. — Ukrainian Center, 240 Hope Ave.

Неділя, 22-го листопада, год. 5-та по пол.
PHILADELPHIA, Pa. — Ukrainian Educational and Cultural Center, 700 Cedar Road

---

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в п'ятницю, 23-го жовтня 1992 р., після тяжкої недуги відійшов у вічність
наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п. мґр прав

ВОЛОДИМИР ГНАТИК

ПАРАСТАС у вівторок, 27-го жовтня 1992 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОН в середу, 28-го жовтня о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя при Sandford Ave., Newark, N.J., а опісля на цвинтар Gate of Heaven, East Hanover, N.J.

У глибокому смутку:
дружина — ОЛЬГА
донька — ЗІРКА БОДНАР з мужем ІГОРЕМ
внуки — МАРКО і ПАВЛО
та ближча і дальша родина в Україні

———

Родина просить замість квітів складати пожертви на Суспільну Опіку СУА; (чеки виписувати на UNWLA — Branch 28) або інші українські цілі.

У глибокому смутку повідомляємо родину, друзів і знайомих, що в суботу, 24-го жовтня 1992 р. відійшла від нас у вічність на 79-му році життя
наша найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

Марія з Баданів Даниш

уроджена в Завадці, Україна, вдова по бл. п. д-рові Тарасові, заслужена членка Управи Українського Музею і ентузіяст його розвитку, колишня голова 64-го Відділу Союзу Українок, довголітня активна членка СУА.

Тіло покійної спочиватиме у похоронному заведенні П. Яреми при 129 Схід, 7-ма вул. в Ню Йорку від понеділка, 26-го жовтня.

ПАНАХИДА у вівторок, 27-го жовтня, о год. 7:30 веч., а ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ розпічнуться в середу, 28-го жовтня о год. 9:30 ранку із похоронного заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

В безмежному болю:
дочки:
РОМА і
НАТАЛЯ з мужем СТЕФАНОМ і дітьми:
ТАРАСИКОМ, ФУНЕЮ і МАРКІЯНЧИКОМ

———

Замість квітів просимо складати пожертви на Будівельний Фонд Українського Музею в Ню Йорку.

В пам'ять дорогого брата
бл. п. Зенона Купіняка
який помер в середу, 14-го жовтня 1992 р.
проживши 59 років,
складаємо 100 дол.
на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ і МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ.

СЕСТРИ й БРАТ

З великим сумом повідомляємо членів Українсько-Американського Спортового Т-ва „Леви" в Чикаґо, Ілл. та українську громаду, що 14-го жовтня 1992 р. упокоївся в Бозі по довгій і тяжкій недузі

сл. п.

АНАТОЛІЙ ГОРДИНСЬКИЙ

нар. 19-го травня 1938 р. у Донбасі.
Покійний був довгі роки активним змагуном, а пізніше провідником команди копаного м'яча УАСТ „Леви" в Чикаґо, Іллиной.

———

Дружині Александрі та родині покійного складаємо щирі співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа УАСТ „Леви" в Чикаґо, Ілл.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що у вівторок, 22-го вересня 1992 р. на 89-му році життя відійшов у вічність після довгої хвороби (10 років пролежав нерухомий — параліз)
наш найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п.

ТЕРЕНТІЙ МОКРИЙ

У глибокому смутку залишились:
дружина — ОЛЕНА
син — ВОЛОДИМИР з дружиною ХРИСТИНОЮ
внуки — КІМ і НІКОЛЕТ

ПОХОВАНИЙ в стейті Арізона, близько Фініксу.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Спи друже самітній,
Нехай тобі сняться
Золотії сни про далеку Батьківщину.

РОДИНА

ПРИВІТАННЯ, РЕЗОЛЮЦІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

(Закінчення зі стор. 1)

РЕКОМЕНДАЦІЇ СПОРТОВОЇ КОМІСІЇ

1. Рекомендує створення посту директора спорту при УНС. Цей пост був би безплатною позицією, але УНС покривав би всі кошти його діяльности. Директор спорту на своєму пості служив би як координатор і спонзор всіх родів змагань і турнірів УНСоюзу по округах. Згідно із зацікавленням поодиноких відділів чи округ, УНС підтримає чи зорганізує зайняття в ділянках кошиківки, відбиванки, ґольфа, круглів, тенісу, копаного м'яча, плавання, як теж шахів і бріджів. УНС покриє всі видатки пов'язані з такими зайняттями і заплатить за оголошення чи винагороди і чаші. Сподіємося, що підтримка спортоових зайнять УНСоюзом відновить працю відділів та округ, як і теж зацікавить молодь і громадянство нашою установою.

2. Підтримує всіх спортовців і спортові дружини, котрі приїжджають з України до Америки на змагання. Закликає до численної участи членів УНС в спортових змаганнях, де виступають українські спортовці. Така нагода буде 27-го червня 1992 в Ратґерському університеті, де відбудуться міжнародні футбольні змагання з участю української національної дружини вперше в історії вільної України.

3. Звертаємося до членів і громадянства писати до Олімпійського комітету щоб Україна і її спортові дружини змагалися під українським прапором, а не під прапором СНД.

Ґльорія Пашен, Марія Душник, Текля Мороз, Андрій Джула, Алік Худолій, Гелен Олек-Скатт.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ ЖІНОЧИХ СПРАВ

Жіноцтво УНС вітає і аплодує український нарід з нагоди проголошення самостійности та підтримує зусилля українських жінок в тяжких обставинах. Визнаючи велику працю перед ними, ми обіцяємо їм нашу допомогу і підтримку.

З уваги на відзначення 6-ої річниці трагедії в Чорнобилі надальше присвятити спеціяльну увагу жертвам цієї трагедії.

1. В століття УНС окремо підкреслити вклад жінок у розвиток нашої установи.
2. Допомагати всім дітям — жертвам Чорнобиля, коли вони приїжджають до ЗСА на лікування. Привітати їх і заопікуватися ними в силу наших спроможностей.
3. Оплатити двом дітям кошт участи у будь-яких таборах на Союзівці.
4. Закуповувати книжечки дітям до розмальовування для вжитку в світличках та садочках.
5. Відвідувати українців в шпиталях та піклувальних домах і довідуватися про стан їхньої опіки. Дати до зрозуміння цим інституціям, що українська громада цікавиться опікою над хворими та старшими самітніми українцями, які знаходяться по шпиталях та піклувальних домах.
6. Виготувати для секретарів УНС карточки з поздоровленнями з нагоди уродин, чи хвороби, щоб секретарі могли користуватися ними коли зайде потреба.

Ґльорія Пашен — голова, Ґеновефа Жеребняк, Марія Душник, Гелен Олек-Скатт, д-р Анна Чопик, Анна Гарас, Анна Ремик, Аня Дидик-Петренко, Текля Мороз.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ СОЮЗІВКИ

Беручи до уваги, що Союзівка є важливим братським придбанням для членів УНС і тому, що Союзівка на протязі майже 40 років йшла на зустріч братським, культурним та товариським потребам членів УНС, і тому, що Союзівка є потенціяльним засобом для приєднання членів до УНСоюзу, і тому, що Головний Уряд УНС є зобов'язаний дальше давати фінансову і матеріяльну допомогу Союзівці в її перебудові та відновленні, Головний Уряд УНС рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові наступне:

1. Продовжувати давати фінансову допомогу Союзівці на потреби відновлення давніх приміщень, побудову нових модерних приміщень, як також на ведення братської культурної та товариської діяльности.
2. Покликати спеціяльну комісію експертів для того, щоб вони розглянули фізичний стан Союзівки та зладили плян на довшу мету для її розбудови, що включало б збільшення кількости приміщень для гостей, щоб зробити Союзівку модерним цілорічним ресортом.
3. З нагоди відродження в Україні Української Автокефальної Православної Церкви УНСоюз спорудить на Союзівці бронзове погруддя Митрополита Василя Липківського.

Віддаємо признання за пророблену працю: перебудова "Києва", побудова нового басейну, запровадження телефонний ліній, кабельної телевізії та охолодження в деяких будинках як також встановлення кредитних карток для полагодження рахунків.

Володимир Квас, Нестор Олесницький, Василь Пастушок, Евген Іванців, Алік Худолій, Аня Дидик-Петренко, Володимир Корчинський, Степан Гавриш, Олександер Благітка, Рома Гадзевич, Ґльорія Пашен, Ґеновефа Жеребняк, Василь Дідюк.

КОМІСІЇ ДЛЯ СПРАВ КУЛЬТУРИ

Комісія представляє Головному Урядові УНС такі пропозиції та схвалення:

1. Вітаючи історичні події, що відбуваються під цю пору в Україні, спрямовані на відбудову української незалежної й суверенної держави та на відродження повної культурної суверенности українського народу, Головний Уряд УНСоюзу уповноважує Екзекутиву УНСоюзу й доручає їй піддержувати культурні, зокрема наукові, передовсім недержавні установи України та їх акції в межах своєї спроможности.
2. Комісія пропонує допомогу УНСоюзу у побудові пам'ятників Тарасові Шевченкові та Михайлові Грушевському у Львові й схвалює, щоб вислати делеґатів УНС на їх відриття.
3. Комісія з признанням схвалює дотеперішню діяльність УНСоюзу, спрямовану на пов'язання й затіснення культурних зв'язків з Україною, зокрема зі встановленням представництва пресового бюра УНСоюзу в Києві та доручає його розбудову й, по змозі, поширення на місто Львів.
4. Комісія пропонує адміністраціям „Свободи" й „Українського Тижневика" висилати по два примірники своїх та інших видань, які є чи будуть в їх посіданні, для бібліотеки НТШ у Львові і по змозі до інших наукових установ України.
5. Комісія схвалює акцію УНСоюзу щодо допомоги культурним і мистецьким групам з України для відвідин українських громад на Заході і уповноважує Екзекутиву УНСоюзу продовжувати ці заходи та поширити їх також для скріплення взаємин з представниками установ в Україні і ЗСА.
6. Комісія, передбачаючи майбутню іміґрацію громадян України до ЗСА, звертає увагу на потребу приготовити заходи для включання їх в УНСоюз, при чому слід взяти до уваги та доповнити наш довоєнний і повоєнний досвід у цій важливій акції.
7. Комісія з признанням схвалює проєкт Екзекутиви УНС щодо підготування й друку повної історії УНС в його сторіччя в двох мовах. Екзекутива повинна домовитися з автором цієї книжки щодо її змісту, обсягу та часу виготування так, щоб вона появилася друком перед сторічними ювілейними святкуваннями.
8. Комісія пропонує Екзекутиві УНС зайнятися з особливою увагою утворенням повноцінного музею й архіву УНСоюзу, якщо можливо ще перед його ювілейними святкуваннями. Езкекутива буде уповноважнена договоритися з ким слід у цій справі. Відвідини Музею й архіву піднесли б вагу майбутнього ювілею.
9. Комісія пропонує Головному Урядові УНСоюзу видатно й активно включитися в загально громадську акцію допомоги Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові, у придбанні власного дому, з метою примістити в нім свою бібліотеку й архіви та влаштувати для сторонніх відвідувачів, зокрема з-за кордону й з-за океану, особливо із ЗСА.

Д-р Ярослав Падох, голова, мґр Іван Геврик, секретар, д-р Богдан Гнатюк, Алік Худолій, Аня Дидик-Петренко, Василь Ліщинецький, Зенон Снилик.

Комісія переглянула минулорічні свої ухвали та, взявши до уваги факт, що значна частина їх не була виконана або не закінчена та що її пропозиції залишилися актуальними, повторює і підтримує їх актуальність та потребу здійснення.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Комісія рекомендує продовжувати традиційну братську діяльність УНС та закликає відділових урядовців і членів окружних комітетів до такої діяльности:

1. Відвідувати хворих та немічних членів у лікарнях, закладах чи приватних домах і брати участь у похоронах членів.
2. Дбати про моральну і матеріяльну допомогу потребуючим дітям в Україні та інших країнах, а головно потерпілим дітям чорнобильської катастрофи.
3. Сприяти культурному розвитку наших громад в Америці і в Канаді.
4. Відновляти спортову діяльність по відділах для наших дітей.
5. Допомагати нових українським іміґрантам морально і матеріяльно і старатися включти їх у зорганізоване українське життя, а головно в ряди УНСоюзу.
6. Доручити координаторові братської діяльности докласти всіх зусиль ввести в життя і здійснити пропозиції й рекомендації.
7. Комісія схвалює дотеперішню діяльність координатора братської діяльности у впроваджуванні дитячих конкурсів, у листування дітей з України з дітьми в Америці і в Канаді та в акції вибору Союзовця Року УНС та союзових округ.

Ґльорія Пашен, голова, Текля Мороз, секретарка, члени: Андрій Кейбіда, Володимир Квас, Володимир Сохан, Василь Дідюк, Василь Лучків, Степан Гавриш.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ ВІДЗНАЧЕННЯ 100-ЛІТТЯ УНСОЮЗУ

Ствердження:

1. Що праця над історією УНСоюзу в англійській та українській мовах поступає вперед і має закінчитися до вересня 1993 року.
2. Що округам слід активно включитися у підготову до святкувань століття УНСоюзу і їхні пляни повинні бути якнайшвидше завершені. На тих святкуваннях вшанувати піонерів та заслужених союзовців.
3. Що багато місцевих відділів та округ УНСоюзу мають можливість влаштувати у приміщеннях місцевих музеїв виставки з нагоди століття УНСоюзу. Такі виставки координуватимуться з Головною Канцелярією. Ми закликаємо всі відділи та поодиноких членів, в яких є цікаві експонати з історії УНСоюзу, подарувати або позичити ці меморабілії для пересувної виставки з нагоди століття УНСоюзу.
4. Що УНСоюз організує два міжнародні концерти в Ню Йорку і в Торонто.
5. Що УНСоюз розгляне можливість влаштування спеціяльної конференції присвяченої темі переоцінки значення та ролі американця українського походження.
6. Що УНСоюз призначить спеціяльний постійний комітет для відзначення століття УНСоюзу, в склад якого, по можливості, входитимуть голови округ. Головний предсідник прийме на працю особу, яка виконуватиме ролю координатора святкувань століття УНСоюзу.

Уляна Дячук, Нестор Олесницький, Ґльорія Пашен, Іван Геврик, Василь Пастушок, Степан Гавриш, Василь Дідюк, Тарас Шмаґала, Рома Гадзевич, Евген Іванців, Андрій Кейбіда, Василь Ліщинецький, Гелен Олек-Скатт, Ґеновефа Жеребняк, Ярослав Падох, Аня Дидик-Петренко, Марія Душник.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

1. Відновити відзначування трьох жінок за приєднання найбільшого числа членів (2) і за найвищу суму забезпечення (1).
2. Включити термінові поліси до рахунку начислюваних нагород, включно із перебуванням на Союзівці.
3. Випрацювати схему для професійних організаторів щодо мінімуму їхньої продуктивности.
4. Збільшити зусилля для сполуки малих неактивних відділів.
5. Продовжувати виплату нагород для ґрадуантів українських шкіл.

Уляна Дячук, Василь Дідюк, Василь Ліщинецький, Володимир Корчинський, Анна Ремик, Мадія Душник, Анна Гарас, Гелен Олек-Скатт, Степан Гавриш, Василь Лучків.

РЕКОМЕНДАЦІЇ І РЕЗОЛЮЦІЯ КОМІСІЇ ПРЕСИ ТА ПУБЛІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

1. Опублікувати протокол із річних нарад Головного Уряду швидко в побільшених об'ємом числах „Свободи" та вислати всім передплатникам „Свободи" і „Українського Тижневика".
2. Створити пост адміністратора, який відповідатиме за поширення видань УНСоюзу, збільшення реклямового матеріялу та посилений продаж книжок відновленою книгарнею „Свободи".
3. Уповноважити Комісію преси і публічних зв'язків почати плянування відзначень 100-ліття „Свободи", 60-ліття „Українського Тижневика" і 40-ліття „Веселки".
4. Три періодичні видання УНСоюзу повинні мати окремі бюджети і окремі книговодства.
5. Поширити пресове бюро УНСоюзу в Києві принайменше до двох осіб, включаючи персонал з Америки або Канади та з України.
6. Посилити заходи для поширення видань УНСоюзу в Україні.
7. З уваги на погану доставу видань УНСоюзу поштою, вислати делеґацію від УНСоюзу на формальні розмови з головним постмайстром.

РЕЗОЛЮЦІЯ:

Негайно усучаснити комп'ютерну систему висилки видань УНСоюзу.

Василь Дідюк, голова, Зенон Снилик, секретар, члени: Рома Гадзевич, Тарас Шмаґала, Аня Дидик-Петренко.

ГОЛОВА МІЖНАРОДНОЇ аґенції атомової енерґії (МАГАТЕ), Ганс Бликс, виступаючи з доповіддю на Генеральній асамблеї Організації Об'єднаних Націй, закликав ядерні держави визначити точну дату зупинення усіх атомових випробувань. „Це стане прикладом для цілого світу і доказом, що жодна з атомових держав не буде старатися удосконалювати свою нуклеарну зброю", — заявив Бликс представникам членських держав ООН. Це перший такий виразний і рішучий заклик МАГАТЕ і якщо б його вдалося зреалізувати це стало б початком загального атомового роззброєння і заставило б інші неатомові держави приєднатися до договору про нерозповсюдження атомової енерґії, підкреслив Бликс. При тому він представив Генеральній асамблеї річне звідомлення про багатогранну працю очолюваної ним установи. В кількох місцях його звідомлення говориться про цілковиту ліквідацію нищівної атомової зброї.

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЄЮ аґентства Ассошієйтед Пресс, кандидат Демократичної партії на Президента ЗСА Билл Клінтон виступає тепер обережніше, щоб „не послизнулась нога", як пише газета „Вашінґтон Таймс", і щоб не загубити лідерства у виборчій кампанії. Засоби масової інформації повідомляють, що хоча він і переважає ще теперішнього президента Джорджа Буша то однак ще не має запевнення, що він виграє президентські вибори. Шанси Буша з дня на день збільшуються і він помалу, але систематично зменшує свою відстань з передбачуваними відсотками Клінтона. Не зважаючи на обережність Клінтон закликав своїх прихильників, керівників і стратегів його виборчої кампанії змагатися до самого кінця, не сповільняти кампанії. Відповідальні за переведення реєстрації до голосування особи повідомляють, що в останньому часі значно сповільнилась реєстраційна „горячка", особливо серед тих осіб, які реєструються вперше.

У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ минулого тижня із бази ім. Джана Кеннеді на Фльориді запустили міжпростірний корабель „Колумбія" у десятиденний полет в стратосферу. Ціль полету різні доступні наукові дослідження, в тому числі запущення в орбіту італійського сателіта. Серед астронавтів є також канадець Стів МекЛін, який братиме участь в наукових дослідах, доручених йому канадською програмою дослідів стратосфери. Місія „Колумбії" закінчиться 1-го листопада. Запуск корабля був припізнений на дві години з причин сильного вітру.

В СЕРЕДУ, 21-ГО ЖОВТНЯ, єгипетські терористи-фундаменталісти обстріляли з автоматичної зброї автобус з закордонними туристами, що їхали оглядати Люксору — місто на середньому Нілі, де знаходяться найбільш відомі іторичні пам'ятки давнього Єгипту. У висліді нападу загинула 28-річна англійка Шарон Гілл, ще двоє туристів тяжко поранено. Спостерігачі передбачають, що терористичні акції фундаменталістів врешті-решт неґативної вплинуть на туристичний бизнес Єгипту. В минулому році він дав країні 3 біл. дол. Представники єгипетського уряду заявили, що за нападами мусулманських терористів стоїть Судан, який вишколює бойовиків і постачає їх зброєю.

ЗГІДНО З ОСТАННІМИ висновками спеціяльних наукових досліджень, наслідки Чорнобильської катастрофи для населення України і Білорусі такі самі, якби вибухнуло від 500 до 2,000 атомових бомб.

ШЕСТЕРО КИТАЙСЬКИХ спеціялістів, які працювали на золотих і мідних копальнях в пакістанській провінції Белуджістан, викрали невідомі злочинці. Разом з китайцями щез їхній охоронець. Поліція ніяк не може натрапити на слід викрадачів.

„Українська..."

(Закінчення зі стор. 2)

попід гай зелененький", „Верховино", світку ти наш", „Вівці мої, вівці", „Ой по горі по високій" та ін.).

До книжки включено двадцять нарисів, більшість яких не могли увійти в дослідження „Наша дума, наша пісня". Раніше опубліковані оповідки, як правило, доповнені і збагачені новими матеріями.

Крім нарисів-досліджень подаються науково вивірені тексти пісень українською мовою, а чимало ще й у перекладі російською, польською, німецькою, англійською та італійською.

Видання супроводжується нотами, розмаїтими ілюстраціями, містить бібліографію досліджень автора про пісні.

Книжка на багатому, часто невідомому матеріялі, розкриває нові сторінки історії та культурного функціонування досліджуваних пісень, збагачує наше уявлення про духовні скарби України.

Розрахована на широкі кола шанувальників народної пісні на Україні та поза її межами.

Додамо, що автор книжки Федір Погребенник — відомий літературознавець — є солістом хорової капелі Академії Наук, давно досліджує народні пісні.